

John Grisham

De verbanning

A.W. Bruna Uitgevers

1

Het was een ziekenhuisbed, dat leek hem zeker, al was zekerheid iets wat kwam en ging. Het was smal en hard en aan de zij-kanten zaten glanzende metalen stangen als schildwachten om hem het ontsnappen te beletten. De lakens waren effen en erg wit. Institutioneel linnengoed. Het was donker in de kamer, maar het zonlicht deed zijn best om door de luxaflex heen te kruipen.

Hij deed zijn ogen weer dicht. Zelfs dat deed pijn. Toen deed hij ze weer open, en in een geluidloze minuut zag hij kans de oogleden bij elkaar vandaan te houden en zich op zijn nevelige witte wereldje te concentreren. Hij lag op zijn rug, neergedrukt door stevig ingestopte lakens. Links van hem leidde een slange-tje naar zijn hand; de andere kant zat achter hem. Er was een stem in de verte, op de gang. Toen beging hij de fout dat hij een beweging maakte, een heel kleine beweging met zijn hoofd, en dat werkte niet. Er vlogen schichten van pijn door zijn schedel en hals en hij kreunde hardop.

‘Rick. Ben je wakker?’

Het was een bekende stem, algaauw gevolgd door een gezicht. Arnie ademde op hem.

‘Arnie?’ zei hij met een zwakke, schorre stem. Hij slikte.

‘Ik ben het, Rick. Goddank, je bent wakker.’

Arnie, zijn agent, altijd bij de hand als je hem nodig had.

‘Waar ben ik, Arnie?’

‘In het ziekenhuis, Rick.’

‘Dat zie ik. Maar waarom?’

‘Wanneer ben je wakker geworden?’ Arnie vond een schakelaar en er ging licht aan naast het bed.

‘Weet ik niet. Paar minuten geleden.’

‘Hoe voel je je?’

‘Alsof iemand mijn schedel heeft ingeslagen.’

‘Bijna goed. Maar geloof me, je komt er bovenop.’

Geloof me, geloof me. Hoe vaak had hij Arnie om geloof horen vragen? In werkelijkheid had hij Arnie nooit helemaal geloofd en had hij ook geen goede reden om daar nu mee te beginnen. Wat wist Arnie van traumatisch hoofdletsel of wat voor gevaarlijke wond iemand hem ook maar had toegebracht?

Rick deed zijn ogen weer dicht en haalde diep adem. ‘Wat is er gebeurd?’ vroeg hij zacht.

Arnie aarzelde en streek over zijn kale hoofd. Hij keek op zijn horloge: vier uur, dus zijn cliënt was bijna vierentwintig uur buiten westen geweest. Niet lang genoeg, dacht hij bedroefd.

‘Wat is het laatste wat je je herinnert?’ vroeg Arnie, terwijl hij zijn ellebogen zorgvuldig op de horizontale stang van het bed plantte en zich naar voren boog.

Na een korte stilte kon Rick antwoorden: ‘Ik herinner me dat Bannister op me af kwam.’

Arnie smakte met zijn lippen en zei: ‘Nee, Rick. Dat was je tweede hersenschudding, twee jaar geleden in Dallas, toen je bij de Cowboys zat.’ Rick kreunde bij de herinnering, en voor Arnie was het ook niet leuk, want zijn cliënt had gehurkt op de zijlijn gezeten en naar een cheerleader gekeken toen het spel zijn kant op kwam en hij zonder helm verpletterd werd door een ton aan aanstormende mannen. Dallas had hem veertien dagen later ontslagen en een andere third-string quarterback aangenomen.

‘Vorig jaar was je in Seattle, Rick, en nu ben je in Cleveland, bij de Browns, weet je nog wel?’

Rick wist het weer en kreunde een beetje harder. ‘Wat voor dag is het vandaag?’ vroeg hij. Hij had zijn ogen nu open.

‘Maandag. De wedstrijd was gisteren. Kun je je daar iets van herinneren?’ Als je geluk hebt niet, wilde Arnie zeggen. ‘Ik ga een zuster halen. Ze hebben gewacht tot je wakker werd.’

‘Nog niet, Arnie. Vertel op. Wat is er gebeurd?’

‘Je gooide een pass en toen werd je in de sandwich genomen. Purcell kwam met een blitz van opzij en daar ging je. Je hebt hem niet eens gezien.’

‘Waarom zat ik in de wedstrijd?’

Dat was een uitstekende vraag, die in alle radioprogramma's over sport in Cleveland en het noorden van het middenwesten was gesteld. Waarom zat hij in de wedstrijd? Waarom zat hij in het team? Waar kwam hij nou weer vandaan?

‘Daar hebben we het nog wel over,’ zei Arnie, en Rick was te zwak om te protesteren. Met grote tegenzin kwamen zijn geklutste hersenen enigszins in beweging. Ze schudden zich los uit het coma en probeerden te ontwaken. De Browns. Het stadion van de Browns op een erg koude zondagmiddag, met een recordpubliek. De play-offs, nee, meer dan dat, de kampioenswedstrijd van de AFL.

De grond was bevroren, hard als beton en net zo koud.

Er was een zuster in de kamer en Arnie zei: ‘Ik denk dat hij is bijgekomen.’

‘Dat is geweldig,’ zei ze zonder veel enthousiasme. ‘Ik haal een arts.’ Met nog minder enthousiasme.

Rick keek haar na zonder zijn hoofd te bewegen. Arnie liet zijn knokkels kraken. Hij wilde zo gauw mogelijk weg. ‘Hé, Rick, ik moet gaan.’

‘Tuurlijk, Arnie. Bedankt.’

‘Geen dank. Zeg, ik kan dit niet op een makkelijke manier zeggen, dus ik draai er maar niet omheen. De Browns hebben vanmorgen gebeld – Wacker – en, tja, ze laten je gaan.’ Het was inmiddels bijna een jaarlijks ritueel, het ontslag aan het eind van het seizoen.

‘Ik vind het erg,’ zei Arnie, maar alleen omdat hij het moest zeggen.

‘Bel de andere teams,’ zei Rick, ook bepaald niet voor het eerst.

‘Dat hoeft ik niet te doen. Ze bellen mij al.’

‘Dat is goed.’

‘Nou, nee. Ze bellen om me te waarschuwen dat ik hen niet moet bellen. Dit kon weleens het einde van de rit zijn, jongen.’

Het leed geen enkele twijfel dat dit het einde van de rit was, maar Arnie vond het te cru om dat te zeggen. Misschien morgen. Acht teams in zes jaar. Alleen de Toronto Argonauts hadden het aangedurfd hem een contract voor een tweede seizoen te geven. Elk team had een reserve voor hun reserve-quarterback nodig, en Rick was daarvoor geknipt. De problemen begonnen pas als ze hem het veld in stuurden.

‘Ik moet ervandoor,’ zei Arnie, die weer een blik op zijn horloge wierp. ‘En hoor eens, doe jezelf een lol en laat de televisie uit. Het is gruwelijk, vooral ESPN.’ Hij gaf een tikje op zijn eigen knie en maakte dat hij de kamer uit kwam. Voor de deur zaten twee dikke bewakers op klapstoelen. Ze deden hun best om wakker te blijven.

Arnie ging naar de afdelingspost en praatte met de arts, die uiteindelijk door de gang liep en langs de bewakers Ricks kamer binnen ging. Veel hartelijkheid kon er niet af: hij onderzocht de patiënt zonder veel te zeggen. Er zou nog neurologisch onder-

zoek worden gedaan. Het was een huis-, tuin- en keukenhersenschudding, was het niet de derde?

‘Ik geloof van wel,’ zei Rick.

‘Ooit over een andere baan gedacht?’ vroeg de dokter.

‘Nee.’

Zou je toch moeten doen, dacht de dokter, en niet alleen vanwege je hersenschudding. In elf minuten drie ballen gooien die worden onderschept: een duidelijk teken dat football niet je roeping is. Twee zusters kwamen zachtjes de kamer in en hielpen met de onderzoeken en de papieren. Geen van beiden zei een woord tegen de patiënt, hoewel hij een ongehuwde profsporter was, met een opvallend knap uiterlijk en een hard lichaam. Op dat moment, toen hij hen nodig had, liet hij hen koud.

Zodra Rick weer alleen was, ging hij heel voorzichtig op zoek naar de afstandsbediening. In de hoek van de kamer hing een grote televisie. Hij was van plan meteen naar ESPN te kijken, dan had hij dat gehad. Elke beweging deed pijn, niet alleen van zijn hoofd en hals. Onder in zijn rug voelde hij een pijn alsof hij daar met een mes was gestoken. Zijn linkerelleboog, van de arm waar hij niet mee wierp, pulseerde van pijn.

In de sandwich genomen? Hij had het gevoel alsof er een betonwagen over hem heen was gereden.

De zuster kwam terug. Ze had een dienblad met pillen. ‘Waar is de afstandsbediening?’ vroeg Rick.

‘Eh, de televisie is defect.’

‘Arnie heeft de stekker eruit getrokken, hè?’

‘Welke stekker?’

‘Van de televisie.’

‘Wie is Arnie?’ vroeg ze. Ze was met een nogal grote injectienaald in de weer.

‘Wat is dat?’ vroeg Rick, die Arnie even vergat.

‘Vicodin. Daardoor ga je lekker slapen.’

‘Ik heb geen zin meer om te slapen.’

‘Moet van de dokter. Je moet rusten, veel rusten.’ Ze spoot de vicodin in zijn infuuszak en keek even naar de heldere vloeistof.

‘Ben je een Browns-supporter?’ vroeg Rick.

‘Mijn man wel.’

‘Was hij gisteren bij de wedstrijd?’

‘Ja.’

‘Hoe erg was het?’

‘Dat wil je niet weten.’

Toen hij wakker werd, was Arnie er weer. Hij zat in een stoel naast het bed en las *The Cleveland Post*. Rick kon net een kop onder aan de voorpagina zien: ‘Supporters bestormen ziekenhuis.’

‘Wat!’ zei Rick zo hard mogelijk.

Arnie bracht de krant met een ruk omlaag en sprong overeind.

‘Hoe voel je je, jongen?’

‘Geweldig, Arnie. Wat voor dag is het vandaag?’

‘Dinsdag, dinsdagmorgen vroeg. Hoe gaat het?’

‘Geef me die krant.’

‘Wat wil je weten?’

‘Wat is er aan de hand, Arnie?’

‘Wat wil je weten?’

‘Alles.’

‘Heb je de televisiebeelden gezien?’

‘Nee. Jij hebt de stekker eruit getrokken. Vertel het nou maar, Arnie.’

Arnie liet zijn knokkels weer kraken, liep toen langzaam naar het raam en zette de luxaflex een klein eindje open. Hij gluurde erdoor alsof er buiten iets dreigde. ‘Gisteren is een stel hooli-

gans naar het ziekenhuis gegaan om stennis te maken. De politie heeft goed ingegrepen. Ze hebben er een stuk of tien gearresteerd. Een stelletje vechtersbazen. Browns-supporters.'

'Hoeveel?'

'Volgens de krant een stuk of twintig. Dronken kerels.'

'En waarom kwamen ze hierheen, Arnie? We zijn hier onder ons: agent en speler. De deur is dicht. Vertel het me maar.'

'Ze kwamen erachter dat je hier lag. Momenteel zijn er veel mensen die je op je donder willen geven. Je bent wel honderd keer met de dood bedreigd. De mensen maken zich kwaad. Zelfs ik ben bedreigd.' Arnie leunde tegen de muur, een beetje zelfvoldaan omdat zijn leven het nu ook waard was om bedreigd te worden. 'Kun je het je nog steeds niet herinneren?' vroeg hij.

'Nee.'

'De Browns staan met 17-0 voor op de Broncos. Nog elf minuten te gaan. En de Broncos mogen blij zijn met die stand, want ze worden ingemaakt. Na drie quarters hebben de Broncos met hun offense in totaal eenentachtig yard veroverd. Ze hebben niet meer dan drie, let wel, drie first downs gescoord. Komt er al iets bij je boven?'

'Nee.'

'Ben Marroon is quarterback, want Nagle heeft in het eerste quarter zijn achillespees verrekt.'

'Dat weet ik nog.'

'Elf minuten voor het eind krijgt Marroon er keihard van langs in een late hit. Ze voeren hem af. Niemand maakt zich zorgen, want de defense van de Browns zou generaal Patton en zijn tanks kunnen tegenhouden. Jij gaat het veld in, derde poging, nog twaalf yard te gaan, en je gooit een mooie strakke pass naar Sweeney, die natuurlijk voor de Broncos speelt, en veertig yard later is hij in de end zone. Kun je je daar iets van herinneren?'

Rick deed langzaam zijn ogen dicht en zei: ‘Nee.’

‘Doe ook maar niet je best. Beide teams krijgen een aftrap, en de Broncos laten een bal vallen. Zes minuten voor het eind, derde poging, nog acht yard, gooi jij een pass naar Bryce, maar de bal is te hoog en wordt opgevangen door iemand in een wit shirt, hoe hij heet weet ik niet meer, maar rennen kon hij, het hele eind. 17-14. In het stadion loopt de spanning op, meer dan tachtigduizend man. Een paar minuten eerder waren ze nog aan het juichen. Als we wonnen, mochten we voor het eerst aan de Super Bowl meedoen, je kent dat wel. De Broncos trappen af, de Browns lopen drie keer met de bal omdat Cooley geen pass play wil, en dus trappen de Browns drie keer af. Tenminste, dat proberen ze. Bij een snap laat iemand de bal vallen, de Broncos krijgen de bal op de vierendertig-yard-lijn van de Browns, en dat is helemaal geen punt, want in drie plays veroverst de Browns-verdediging, die zich op dat moment heel kwaad maakte, vijftien yard terug, buiten field goal range. De Broncos trappen af, jij neemt het over op je eigen zes, en de volgende vier minuten zie je kans de bal midden in de defensielijn te krijgen. De drive blijft in het midfield steken, derde poging, nog tien yard, en nog veertig seconden te gaan. De Browns durven geen pass te maken en helemaal niet af te trappen. Ik weet niet wat Cooley zegt, maar jij geeft weer een pass, vuurt een keiharde bal af op de rechterzijlijn, voor Bryce die vrij staat. Precies raak.’

Rick wilde gaan zitten. Hij dacht even niet meer aan zijn verwondingen. ‘Ik herinner het me nog steeds niet.’

‘Precies raak, maar veel te hard. De bal raakt Bryce op zijn borst, stuitert weg en Goodson grijpt hem en galoppeert ermee naar het beloofde land. De Browns verliezen met 21-17. Jij ligt op de grond, bijna in tweeën gezaagd. Ze leggen je op een bran-

card en als ze je het veld af dragen, komt er boegeroep van de helft van het publiek en gejuich van de rest. Wat een lawaai, nooit zoiets gehoord. Een paar dronken kerels springen over het hek en stormen op de brancard af. Ze zouden je hebben vermoord, maar de bewakers grijpen in. Het wordt knokken, en dat is nu natuurlijk ook in alle talkshows te zien.'

Rick was teruggezakt, laag in het bed, lager dan ooit, zijn ogen dicht, zijn ademhaling moeizaam. De hoofdpijn is terug, samen met de scherpe pijn in zijn hals en rug. Waar bleven de medicijnen?

'Sorry, jongen,' zei Arnie. Omdat de kamer er in het donker beter uitzag, deed Arnie de luxaflex dicht. Hij ging weer met zijn krant in de stoel zitten. Zijn cliënt lag er voor dood bij.

De artsen wilden hem ontslaan, maar Arnie had erop aangedrongen hem een paar extra dagen rust en bescherming te geven. De Browns betaalden voor de bewakers en waren daar niet blij mee. De club betaalde ook de ziekenhuisrekening en het zou niet lang duren voor ze gingen zeuren.

En Arnie was het ook zat. Ricks carrière, als je het zo kon noemen, was voorbij. Arnie kreeg vijf procent en vijf procent van Ricks salaris was niet genoeg om de onkosten te dekken. 'Ben je wakker, Rick?'

'Ja,' zei hij met zijn ogen nog dicht.

'Luister naar me.'

'Ik luister.'

'Weet je wat het moeilijkste van mijn baan is? Tegen een speler zeggen dat het tijd is om te stoppen. Je hebt je hele leven gespeeld, het is alles voor je, alles waar je van droomt. Niemand is er ooit aan toe om te stoppen. Maar, Rick, ouwe jongen, het is tijd om af te nokken. Je kunt geen kant meer op.'

'Ik ben achtentwintig, Arnie,' zei Rick met zijn ogen open.

Heel trieste ogen. ‘Wat moet ik gaan doen?’

‘Veel jongens gaan coachen. Of in onroerend goed. Je was intelligent, je hebt een diploma gehaald.’

‘Ja, in lichamelijke oefening, Arnie. Dat betekent dat ik gymles kan geven aan zesdeklassers, voor veertigduizend dollar per jaar. Daar ben ik nog niet aan toe.’

Arnie stond op en liep om het voeteneind van het bed heen, alsof hij diep in gedachten verzonken was. ‘Als je nou eens naar huis ging, wat rust nam en er diep over nadacht?’

‘Naar huis? Waar is dat? Ik heb in zoveel plaatsen gewoond.’

‘Je komt uit Iowa, Rick. Daar zijn ze nog gek op je.’ En in Denver zijn ze nog veel gekker op je, dacht Arnie, maar dat hield hij voor zich.

Het idee dat ze hem in de straten van Davenport, Iowa, zouden zien, maakte Rick doodsbang. Hij kreunde zacht. De stad zou zich wel diep voor hem schamen. Au. Hij dacht aan zijn arme ouders en deed zijn ogen dicht.

Arnie keek op zijn horloge, en om de een of andere reden drong nu eindelijk tot hem door dat er geen kaartjes en bloemen in de kamer waren. De zusters zeiden dat er geen vrienden waren langsgeweest, geen familie, geen teamgenoten, niemand die ook maar enigszins met de Cleveland Browns in verband stond. ‘Ik moet weg, jongen. Ik kom morgen weer.’

Arnie liep weg en gooide de krant nonchalant op Ricks bed. Zodra de deur achter hem dichtging, greep Rick de krant. Al gauw had hij daar spijt van. De politie schatte dat een man of vijftig een luidruchtige demonstratie had gehouden voor het ziekenhuis. Het was nog veel erger geworden toen er een camera-ploeg op het toneel was verschenen. Er werd een raam ingegooid en een stel dronken supporters stormde de receptie van de spoedgevallenafdeling in, zogenaamd op zoek naar Rick

Dockery. Acht van hen werden gearresteerd. Op een grote foto – voorpagina onder de vouw – zag je de menigte voordat de arrestaties plaatsvonden. Twee primitieve protestborden waren duidelijk te lezen: ‘De stekker eruit!’ en ‘Legaliseer Euthanasie’.

Het werd nog erger. Voor de *Post* werkte de beruchte sportverslaggever Charley Cray, een onbeschofte broodschrijver die zich had gespecialiseerd in beledigende journalistiek. Cray, net handig genoeg om geloofwaardig te zijn, werd in brede kring gelezen omdat hij alles wist te vertellen over de misstappen en zwakheden van profsporters, die miljoenen verdienden en toch niet volmaakt waren. Hij was een expert in alles en liet nooit een kans voorbijgaan om een schot voor de boeg te lossen. Zijn column op dinsdag – voorpagina sportkatern – had de kop: DOCKERY GROOTSTE GEIT ALLER TIJDEN? Een klungelende footballer werd vaak een geit genoemd.

Cray kennende, hoefde niemand aan het antwoord op die vraag te twijfelen.

De column, goed onderbouwd en wreed geschreven, was gebaseerd op Crays opinies over de grootste individuele blunders, fiasco's en afgangen uit de geschiedenis van de sport. Zo was er Bill Buckner die in de World Series van '86 een lage bal tussen zijn benen door liet gaan. En Jackie Smith die de bal liet vallen in de Super Bowl 13 enzovoort.

Maar zoals Cray zijn lezers toeschreeuwde: dat was steeds maar één blunder.

De heer Dockery daarentegen had kans gezien om in maar elf minuten drie – tel ze! – verschrikkelijke passes te geven.

Het was dan ook duidelijk dat Rick Dockery de Grootste Geit uit de geschiedenis van de profsport was. Het vonnis werd niet betwist en Cray daagde eenieder uit hem tegen te spreken.

Rick gooide de krant tegen de muur en vroeg om nog een pil.

In het donker, in zijn eentje met de deur dicht, wachtte Rick tot het middel werkte, hem bewusteloos maakte en, hopelijk, voorgoed wegvoerde.

Hij zakte dieper in het bed weg, trok het laken over zijn hoofd en hilde.